

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva Dravske banovine.

„OBRRTNI VESTNIK“

Izhaja tedensko in sicer vsak petek ter stane:

celoletno Din 40—
polletno Din 20—
posamezna številka . . Din 1—

Glasilno „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“, „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ in obrtnih društev Dravske banovine.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 9.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Štev. pri pošni hranilnici, podružnici v Ljubljani 10.860.

XV. letnik.

V LJUBLJANI, dne 8. aprila 1932.

Štev. 15.

Peter Živković odstopil

Beograd, 4. aprila. M. Na poziv ministrskega predsednika g. Petra Živkovića se je sestala vlada danes ob pol 11. dopoldne k seji, na kateri je g. Živković sporočil gg. ministrom, da smatra svojo misljo, ki mu je bila poverjena dne 6. januarja 1929 za končano in da se je zato odločil podati Nj. Vel. kralju demisijo celokupne vlade.

Po seji ministrskega sveta je odšel g. Peter Živković na dvor Dedinje, kjer je izročil demisijo Nj. Vel. kralju. Vladar je demisijo sprejel in pozval v avdienco zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića, kateremu je poveril mandat za sestavo nove vlade.

Po povratku z dvora se je g. dr. Marinković sestel s člani dosedanje vlade, ki jih je naprosil, naj na svojih dosedanjih resorih sodelujejo tudi v njegovi vladi. Ministri so na to pristali in ob 18. je bila nova vlada zaprisežena. Ministrski predsednik dr. Marinković bo vodil še nadalje tudi zunanje ministrstvo. Vsi ostali ministri obdržijo svoje resore.

Dosedanji ministrski predsednik g. Peter Živković je reaktiviran v činu armijskega generala in je imenovan za komandanta kraljeve garde.

Takoj po odhodu g. Živkovića je bil pozvan na dvor zunanji minister g. dr. Vojo Marinković; sprejet je bil v avdienci od vladarja, ki mu je poveril mandat za sestavo nove vlade. Dr. Marinković je mandat sprejel in po povratku z Dedinja sklical konferenco vseh članov dosedanje vlade g. Živkovića. Obvestil jih je o svojem mandatu in jih naprosil, naj v svojih dosedanjih resorih sodelujejo tudi v njegovi vladi. Gg. ministri so na to pristali, nakar je dr. Marinković v novi avdienci predložil Nj. Vel. kralju listo svojega kabineta.

Ob 6. zvečer so se zbrali na Dedinju na dvoru z ministrskim predsednikom dr. Marinkovićem vsi ministri razen zaradi bolezni odsotnega ministra dr. Kramerja in so v prisotnosti Nj. Vel. kralja položili službeno prisego.

NOVA VLADA

Nova vlada je sestavljena takole:

Dr. Vojislav Marinković, ministrski predsednik in minister zunanjih zadev;

dr. Albert Kramer, minister za trgovino in industrijo;

Ivan Pucelj, minister socialne politike in narodnega zdravja;

dr. Milan Srškić, minister notranjih zadev;

dr. Dragutin Kojić, minister prosvete;

Božidar Maksimović, minister pravde;

dr. Stanko Šibenik, minister za šume in rude;

inž. Lazar Radivojević, minister prometa in pošte;

Juraj Demetrović, minister za kmetijstvo;

Nikola Preka, minister za zgradbe; armijski general Dragomir Stojanović, minister vojne in mornarice;

dr. Milodrag Djordjević, minister financ;

dr. Dragan Kraljević, minister za telesno vzgojo.

Ob ogromnem zanimanju vse politične javnosti se je nova vlada pod predsedništvom g. dr. Voje Marinkovića dne 6. t. m. na seji Narodne skupščine predstavila zbornici. Navzoči so bili vsi narodni poslanci, številni senatorji in skoro ves diplomatski zbor. Novinarska loža je bila nabito polna, ker so prispeli v Beograd zadnje dni številni inozemski novinarji iz vse Evrope.

Sejo je otvoril predsednik Narodne skupščine g. dr. Kosta Kumanudi, ki je uvodoma na kratko objavil izpremembo v vladi. Ko je takoj nato vlada z dr. Marinkovićem na čelu stopila v dvorano, jo je sprejela zbornica z dolgotrajnim aplavzom. Predsednik Narodne skupšči-

ne je nato dal besedo ministrskemu predsedniku g. dr. Voji Marinkoviću, ki je prečital naslednjo

DEKLARACIJO VLADE.

Gospodje narodni poslanci!

Smatrajoč, da je izvršila svojo nalogu, je vlada, ki ji je predsedoval gosp. Peter Živković, podala ostavko. Nj. Vel. kralj je blagovolil imenovati novo vlado, ki se s tem predstavlja Narodni skupščini.

Program te vlade je isti, kakor program na podlagi katerega je bilo izvoljeno sedanje Narodno predstavništvo. Kraljevska vlada se iz tega razloga nada, da bo v svojem delu imela vso vašo podporo.

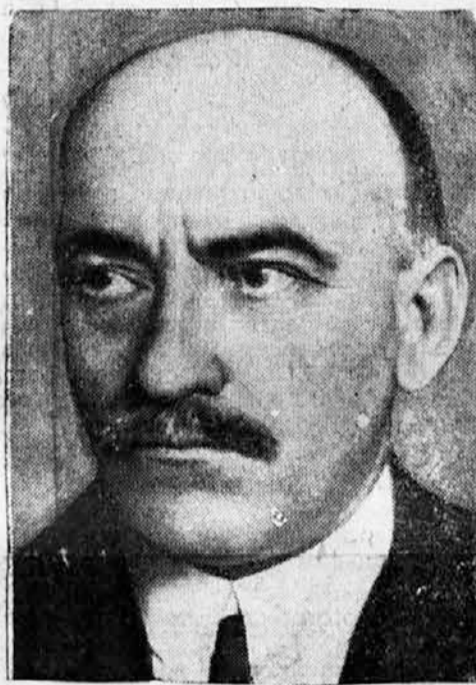

PETER ŽIVKOVIĆ

Sestavila bo vse potrebne zakone, predvidene v ustavi, in jih predlagala Narodnemu predstavništvu po vrstnem redu nujnosti v nadaljnje reševanje.

Smatrajoč pa, da je jedro tega programa načelo državnega in narodnega edinstva, bo njena politika usmerjena odločno v pravcu, da se olajša in pospeši zbiranje vseh zdravih narodnih elementov na osnovi tega načela. Vlada je globoko prepričana, da ogromna večina naroda stoji neomajno pod zastavo narodnega in državnega edinstva in smatra, da se mora to izraziti tudi v novem političnem grupiranju. To je neobhodni predpogoj vsakega normalnega političnega življenja. Vse dotlej, dokler to načelo ne bo sprejeto od vseh in vsakogar in dvignjeno nad vse druge ozire, politične in strankarske kombinacije, se mi ne moremo pod nobenimi drugimi pogoji diferencirati. (Burno pritrjevanje).

To je, gospoda, v prvi vrsti vaš posel kot izvoljenih predstavnikov naroda, a kraljevska vlada bo vodila celokupno svojo politiko tako, da se ta neobhodno potrebn problem za normaliziranje političnega življenja pospeši in olajša. To je edina pot, ki vodi našo domovino k definitivni konsolidaciji in ki jamči za napredek. (Viharno pritrjevanje).

VOJISLAV MARINKOVIĆ

Razen teh političnih nalog bo vlada takoj vzela v oceno tudi reševanje važnih problemov, ki jih postavlja pred državo naše kulturno, gospodarsko in socialno življenje neodvisno od vsake politike in ki zahtevajo rešitev, ne da bi se čakalo na reševanje političnih vprašanj. Svetovna gospodarska kriza, ki je brez primere v zgodovini, je zavzela tak obseg, da ni mogla ostati brez vpliva tudi na našo državo. Ta vpliv se težko občuti. Vlada se zaveda vse težine te situacije in potrebe, da se ukrene vse, kar more omogočiti naši državi, da izide iz teh težkoč splošne gospodarske svetovne krize s čim manjšimi žrtvami in s čim manjšo škodo za naše gospodarstvo. Za gotove ukrepe v tej zvezi bo morala vlada zahtevati odobrenje Narodnega predstavništva in priporoča že sedaj vaši pozornosti in oceni vse te probleme. Kraljevska vlada ne dvomi niti za trenutek, da bo naš narod iz velike gospodarske bitke, ki se danes bje med narodi za obstoj in napredek, izšel zmagovalno in da bo tudi v tej novi borbi pokazal one vrline požrtvovalnosti, hrabrosti in odločnosti, ki so osigurale uspeh daleko večje in težje borbe za narodno osvobodjenje in uedinjenje.

Naposled smatra kraljevska vlada za potrebno naglasiti, da bo zunanjo politiko vodila po že določenih smernicah, ki so znane in ki so že dobile tudi vaše odobrenje.

Narodna skupščina je sprejela deklaracijo vlade z dolgotrajnim aplavzom in vzklikanjem kralju in Jugoslaviji.

Borze

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 2276.83 — 2288.19, Berlin 1328.67 — 1339.47, Bruselj 786.29 do 790.23, Curih 1094.35 — 1099.85, London 212.25 — 213.85, Newyork ček 5594.73 do 5622.99, Pariz 221.95 — 223.07, Praga 166.32 — 167.18, Trst 289.53 — 291.93.

INOZEMSKÉ BORZE

Curih, Beograd 8.95, Pariz 20.2750, London 19.38, Newyork 513.25, Bruselj 71.85, Milan 26.4750, Madrid 38.80, Amsterdam 208.05, Berlin 121.80, Sofija 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.50, Bukarešta 3.07.

Novi predpisi za železobeton

Zadnjič je predaval v okrilju ljubljanske sekcije Združenja inženjerjev v Zbornici za TOI pred zainteresiranimi tehničnimi in gradbenimi krogi univ. profesor dr. ing. Kasal o načrtu novih železobetonskih norm, ki jih je izdelalo ministrstvo za zgradbe. Ta načrt je dalo ministrstvo v pretres vsem inženjerskim zbornicam, da o njem izrečejo mnenje.

Predavatelj je omenil, da je vprašanje norm ogromne narodno gospodarske važnosti, ker napačno ali preveč ozkosrčno sestavljene norme zahtevajo nujno in nepotrebno razmetavanje narodnega premoženja. Optimistični predpisi pa bi bili zopet nevarni. Predavatelj je prevzel od ljubljanske inženjerske zbornice mandat za obdelavo novih norm ter je tudi iz svoje službene dolžnosti kot predsednik instituta za železobeton na naši univerzi delal že več let na teh normah. Predavanje naj da glavne smernice o mišljenju slovenskih interesiranih krogov, nakar bo priredil slično predavanje v Zagrebu in Beogradu, s čimer upa doseči, da se bo ministrstvu predložil enoten osnutek za železobetonske norme, ki so prav tako važne, kakor nove norme za opeko.

Predlog ministrstva za zgradbe pod naslovom: Predpisi za graditev železobetonskih zgradb, zahteva, da mora vsako železobetonsko stavbo kolavdirati pooblaščen inženjer-specijalist. Kljub temu pa so predpisi izredno strogi in zahtevajo visoko varnost. Zato je mnenja, da se naj ta predpis uveljavi le za večje skeletne, industrijske zgradbe in mostove, pri čemer naj se dopustne napetosti zvišajo, za manjše zgradbe pa naj se opusti zahteva po kolavdaciji po specialistu, obdrži pa nižja dopustna napetost. Nadzorovanje večjih zgradb sme prevzeti le inženjer specialista. Glede deljenih predpisov za visoke in mostne zgradbe je predavatelj mnenja, da za nas niso ugodni in da je bolje, če se naslonimo na avstrijski predpis iz leta 1927. Glede dovoljenih napetosti kaže predlog občutno znižanje napram nemškimi normam iz leta 1925. Vse kaže, da si je ministrski predlog osvojil stari princip, ki se ne ozira na kvaliteto betona, temveč le na množino uporabljenega cementa. Novi princip, ki so si ga osvojile vse moderne države, pa diferencira dopustne napetosti na podlagi trdnosti preizkušene kocke po 28 dnevih. Princip predavateljevega osnutka pa je ta, da naj norme dopuste tam, kjer bodo gradili specialisti inženjerji s preizkušnim betonom, zadostno izrabo njegove kvalitete, tam pa, kjer bodo gradili brez preizkušnje materijala, pa naj se vzame manjša dopustna napetost. Ker imamo v naši državi izredno dober cement, lahko povečamo v jugoslovenskih predpisih najmanjšo trdnost kocke na 150 kg na kvadratni centimeter (nemški le 100 kg), čemur lahko vsak podjetnik ustreže, hkrati pa bodo naše konstrukcije pridobile na solidnosti, ker se osnutek naslanja na nemške norme, po katerih se je zgradila tudi dosedaj večina vseh železobetonskih stavb. Predavatelj je načel nato še vprašanje razmerja elasticitetnega koeficienta železa in betona ter konstrukcijska načela in določitev zunanjih in notranjih sil, pri katerih je iznesel nekaj enostavnejših predlogov, kakor jih ima osnutek.

Po predavanju se je razvila dolga in izčrpna debata, ki je v vsem potrdila izvajanja g. prof. dr. Kasala. Želimo, da bi s predlogi uspel tudi drugod in tako pripomogel do norm, ki bi obvarovale naše narodno gospodarstvo pred nepotrebim zazidavanjem mrtvega kapitala v hiperdimenzionirane stavbe, katere bi se morale nujno graditi, če bi obveljal v celoti predlog ministrstva.

Izpremembe in dopolnitve zakona o taksah

»Službene Novine« z dne 26. marca t. l. priobčujejo izpremembe in dopolnitve zakona o taksah, izmed katerih opozarjamo med drugimi posebno na sledeče:

Listine, izdane v privatnem prometu:

Ako se na listine, izdane v privatnem prometu, ki podlegajo plačilu takse v kolikih ali uporabi kolkovnega papirja, ne nalepi takoj ob sestavi listine ustreznih kolek (marka) ali ne prilepiti ustreznih taks ter ne razvrednoti, ali se petnajst dni od dne sestave listine ne prijavi, odnosno se za njihovo izdajo ne uporabi predpisani kolkovni papir, in pridejo taki spisi kakorkoli pred oblastvo, se pobere poleg doplačila redne takse kazenska taksa v enkratnem (dosedaj trikratnem) iznosu.

Redno takso in doplačilo kazenske takse plača lastnik listine. Če se ugotovi, da je izterjanje od lastnika nemogoče, se obsodi na plačilo takse izdajatelj. Samo za potrdila ali pobotnice o prejemu zakupnine plača redno in kazensko takso vedno izdajatelj.

Izvrševanje obrti brez dovoljenja.

Lastniki in poslovodje trgovskih, obrtnih in industrijskih podjetij, ki začno z delom brez pooblastitve ali dovolitve ali če prekoračijo obseg obratovanja, določenega po obrtnem zakonu, se poleg kazni po obrtnem zakonu kaznujejo še s trikratnim iznosom redne takse, določene za pooblastitev ali dovolitev za dotično obrt.

Kazni radi prepozna plačila periodičnih taks.

Vse osebe, ki plačujejo takse po tem zakonu periodično v naprej (tedensko, mesečno, polletno ali letoletno), se v primeru, da te takse ne plačajo pravočasno, kaznujejo poleg plačila redne takse še z enkratnim iznosom redne takse.

Prepozna prijava kupoprodajnih pogodb.

Kazen radi prepozne prijave kupoprodajnih pogodb je z novim zakonom znižana od trikratnega iznosa na enkratni iznos redne takse.

Najemne pogodbe.

Za pogodbe o zakupu poslopij (stanovanj in lokalov) se plača taksa po višini letne najemnine:

preko 2.400—3.600 Din	Din 10.—
» 3.600—6.000 »	» 20.—
» 6.000—10.000 »	» 30.—
» 10.000—20.000 »	» 50.—
» 20.000—30.000 »	» 100.—
» 30.000—50.000 »	» 200.—
» 50.000 Din za vsakih nadaljnjih 100 Din še ¼ %.	

Nekvarno določilom čl. 20. zakona o taksah se ta taksa pobira na pogodbe o zakupu zgradb (stanovanj in lokalov) neglede na čas, za katerega se pogodba sklepa.

Vsi lastniki stanovanj in lokalov so dolžni skleniti pogodbo o zakupu in plačati takso v roku 15 dni od dne vselitve, sicer plačajo poleg redne še petkratni iznos redne takse kot kazni.

Za stanovanja in lokale do Din 2400.— letne najemnine kakor tudi za podzakupne (podnajeme) ne obstoji obveznost, da se sklene najemna pogodba.

Za najeme na dan uveljavljenja tega zakona se morajo skleniti pogodbe in plačati taksa po tem predpisu najkasneje do 1. julija 1932, v kolikor pogodbe še niso sklenjene in taksa za nje plačana.

Kdor tega ne stori, se kaznuje s petkratnim iznosom redne takse.

Takse za ponudbe na ofertalnih licitacijah.

Za vsako ponudbo na ofertalnih licitacijah pri državnih oblastih in samoupravnih telesih in imovinskih občinah se plača taksa od proračunljene vrednosti posla in to:

za posle do 20.000 Din	Din 50.—
preko 20.000 do 100.000 »	» 100.—
preko 100.000 do 500.000 »	» 200.—
preko 500.000 do 1.000.000 »	» 300.—
za posle preko 1.000.000 Din za vsaki začetni milijon še po 100 Din.	

Za posle, za katere se proračunska vsota ne objavlja, se plača taksa po izmeri ponudene sume cene in po gornji lestvici.

Takse za pobotnice o najemini.

Za potrdila ali pobotnice o prejeti zakupnini (najemini) za stanovanja in lokale se plača

do 500 Din 1 Din, od 500—1000 Din 2 Din, od 1000—2000 Din 5, od 2000 do 3000 Din 10 Din, a preko 3000 Din za vsakih 100 Din še 25 par.

Lastniki stanovanj in lokalov so dolžni izdajati pobotnice s predpisano takso o prejeti najemini, ker se sicer kaznujejo z enkratnim iznosom redne takse kot kaznijo.

Taksa na obračune denarnih zavodov itd.

Na obračune denarnih zavodov in delniških družb o eskontovanju menic itd. se pobira taksa 1 Din.

Taksa za čeke, bone in priznanice v bančnih poslih.

Taksa za čeke, bone in priznanice v bančnih poslih med privatnimi osebami se povisuje od 50 par na 1 Din.

Taksa za prepovedi na plače državnih nameščencev.

Odločbe vseh oblasti za odobritev prepovedi na plače državnih nameščencev, ki se izdajo na njihovo zahtevo za račun drugih oseb, se pobira taksa 1 %.

Taksa za preiskavo in obsodbo prestopkov po obrtnem zakonu.

Taksa za preiskavo in obsodbo prestopkov po obrtnem zakonu plača obsojen:

za prestopke iz § 397 obrt. zak. 25 Din	za prestopke iz § 398 obrt. zak. 50 »
za prestopke iz § 399 obrt. zak. 150 »	za prestopke iz § 401 obrt. z. 1000 »

Takse za odobritev naprav za izkoriščanje vodne sile.

Za predhodno in pozneje za trajno odobritev naprav za izkoriščanje vodne sile se pobirajo posebne takse, ki znašajo, n. pr. za izdajanje predhodne odobritve načrta Din 50.—, za pregled in odobritev projektov in za izdajanje pooblastitve pri napravah brez turbin s preko 15 konjskih moči od enega para kamenov, od enega para stop in od enega reza žag Din 50.—.

Takse za gradbo naprav s pregledom in odobrenjem načrta

a) za celokupne naprave s parnim, motornim, električnim in plinskim pogonom Din 100.—;

b) za motorno-generatorske postaje Din 100.—;

c) za akumulatorske postaje za razsvetljavo in pogon Din 100.—.

Poleg teh taks se pobirajo posebne takse še za vsako instalirano amperno uro kapacitete Din —20, za vsaki kvadratni meter instaliranega kotla z rezervo, ki ne spada pod določila zakona o parnih kotlih po Din 10.— itd.

Takse za dovolitve za izvrševanje obrtov po obrtnem zakonu.

Za trgovske obrte:

a) za trgovske obrate na debelo v krajih do 50.000 prebivalcev Din 500.—, preko 50.000 prebivalcev Din 1000.—;

b) za trgovske obrate na drobno v krajih do 5000 prebivalcev Din 100.—, od 5000—10.000 prebivalcev Din 200.—, od 10.000—50.000 prebivalcev Din 300.—, od 50.000—100.000 prebivalcev Din 400.—, v krajih s preko 100.000 prebivalcev Din 500.—;

c) za agenturske poslovalnice Din 500.—, za komisijske Din 500.—, za generalna trgovska zastopstva Din 300.—, za spedijska podjetja Din 200.—, za prevozniška podjetja (s konji) Din 50.—, za oglasne in reklamne zavode Din 1000.—.

Za trgovske obrate, ki se izvršujejo brez stalnega obratovališča, se plača polovica navedenih taks.

č) za obrtniške obrate v krajih do 100.000 prebivalcev Din 50.—, v krajih preko 100.000 prebivalcev Din 100.—.

Posebne takse so določene za različna podjetja, n. pr. za proizvajanje umetnih mineralnih vod, za zastavljalnice, za gostilniške obrte, za prevažanje potnikov, za tehtnice, za trgovino s starinami, za dimnikarje, za prodajo strupov, za fotovalne agencije itd.

Takse na vozila.

1. Za prijavo prevoznih sredstev brez ozira na njih porabo in uporabljivost se plača letno:

- a) za avtomobile, prikolice in avtobuse po Din 100.—,
- b) za motocikle z in brez prikolice Din 50.—,
- c) za fijakerske (polfijakerske) vozove od komada Din 25.—,
- č) za bicikle Din 5.—.

2. Za odobritev porabe prevoznih sredstev se plača:

a) za potniške avtomobile s težo zaključno do 1000 kg od 1 kg Din 1.—, preko 1000—1500 kg od 1 kg Din 1.50, preko 1500 od 1 kg Din 2.—. Težina izpod 1 kg se ne upošteva.

b) za avtomobile, s katerimi se obrt v ma vrši prevoz potnikov (avtotaksi) od 1 kg Din 0.75,

c) za avtobuse in tovarne avtomobile z ali brez prikolice od 1 kg Din 0.50,

č) za motocikle z ali brez prikolice od 1 kg Din 0.50,

d) za fijakerske (polfijakerske) z 2 konjema od komada Din 100.—,

e) za fijakerske (polfijakerske) z 1 konjem od komada Din 50.

f) Za bicikle od komada Din 20.—.

Osebe, ki obrtoma vrše prevoz potnikov in blaga, ne plačujejo od dne 1. januarja 1933 dalje davka na poslovni promet.

Vozovi se tehtajo samo na državnih ali občinskih tehtnicah z vsem orodjem, rezervnimi deli itd.

Vozila, ki niso porabljiva, se morejo pod gotovimi pogoji oprostiti plačila takse.

Za vozila, za katera je taksa za leto 1932 že plačana po dosedanjih predpisih, se prično nove takse pobirati šele od dne 1. januarja 1933. V ostalem stopi nov zakon v veljavo dne 1. aprila t. l.

Velik zbor kovaških mojstrov mariborskega okoliša

V nedeljo 3. t. m. dopoldne se je vršil v Mariboru redni občni zbor Kovaške obrtne zadruge za mariborski okoliš. Zboru je predsedoval agilni načelnik g. Franc Verzel, kovaški mojster iz Maribora. Udeležba 72 mojstrov je dokazala veliko zanimanje in pa tudi zavednost kovaškega obrtništva naše Štajerske. Navzoč je bil tudi obrtni referent Zbornice za TOI g. dr. Josip Pretnar.

Zadružni načelnik g. Franc Verzel je po kratkem pozdravu in ugotovitvi sklepčnosti podal pregledno poročilo o delovanju zadruge. Zadruga je imela 134 članov, od katerih je imelo podkovstvo 102, samo kovaštvo 27, trije so bili kladivarji, eden orodjar in eden veriigar. Pomočnikov je bilo v prošlem letu 63, vajencev pa 65. Zadruga zaznamuje 86 uradnih in 146 zadružnih spisov. Poročilo načelnika ugotavlja jako težak položaj kovaškega obrtnika. Težka bremena na eni strani, na drugi strani pa huda konkurenca in pomanjkanje dela in zaslužka ne dasta kovaču dihati. Opaža se znatno nazadovanje vajencev, kar jasno kaže, da v kovaški stroki ni več zadostnega kruha. Velike preglice in škodo delajo kovaškim mojstrom takozvane domače kovačije pri raznih veleposestnikih. Te izvršujejo kovaška dela v takem obsegu, da se ne more smatrati več za neobrtno. Šušmarstvo se kljub energičnemu preganjanju od strani zadruge še vedno noče zatreti. Načelnik omenja novi obrtni zakon, vprašanje delavske zaščite in zavarovanja, ki povzročata obrtniku težka bremena, osobito pa kaže na nezmožnost davčnih bremen. Velike težkoče povzročata kovaškemu obrtništvu neredno plačevanje naročenih del, ker kmet juma denarja. Podkovski kovači stalno izgubljajo možnost zaslužka radi uvedbe motornih vozil. Tudi vozni kovači trpe, dočim orodno in drugo kovaštvo komaj diha pod konkurenco inozemskega uvoza kovaških izdelkov.

V debato so posegli še nekateri člani. Med temi je g. Andrej Princelj iz Št. Ilje opozarjal, naj bi se nastopilo proti nerednim plačnikom solidarno in ne izvršilo novega dela, dokler stari račun ni poravnat. Orodni kovač gosp.

Pravilnik o prometu s pšenico po novem žitnem zakonu

Beograd, 6. aprila. AA. Minister za trgovino in industrijo je v sporazumu s finančnim in kmetijskim ministrom predpisal pravilnik za izvršitev zakona o prometu s pšenico.

Z uveljavitvijo zakona o prometu s pšenico se ukinejo poprejšnje omejitve prometa s pšenico in moko v notranjosti države ter razdelitev mlinov v mline na merico in trgovske mline.

Privilegirana izvozna družba bo omejila svoje poslovanje na izvoz in uvoz pšenice, rži in pšenične moke v zmislu odredb čl. 1 zakona z dne 27. junija 1931. Svoje posle bo družba vršila po navodilih, ki jih bo dal minister ja trgovino in industrijo družbi preko svojega delegata.

Privilegirana družba za izvoz bo do 1. julija kupovala pšenico, namenjeno za izvoz, po 160 Din franko vagon odnosno vlačilec. Ta cena velja za zdrave vrste pšenice letošnje žetve.

Privilegirana izvozna družba bo kupovala pšenico od pridelovalcev, zadrug in trgovcev. Vse prijave, storjene do 31. marca, na podlagi katerih Privilegirana izvozna družba blaga ni prevzela, se smatrajo kot neveljavne.

Pšenico, ki so jo zadruga ali registrirani trgovci dobili od pridelovalcev pred 1. aprilom, pa je pridelovalcu še niso plačali, morajo plačati po novi ceni 160 Din po plačilnih pogojih, navedenih v čl. 3 tega pravilnika. Pridelovalci bodo imeli pravico, da ne izvrše pogodbe, če Privilegirana izvozna

Josip Vrhovšek iz Frama je ugotovil, da je bila inozemska konkurenca jako težka, da pa je v zadnjem času začela ugodno vplivati zaščitna carina, dasi je radi konservativnosti trgovcev in odjemalcev in njihove rezerviranosti napram domačemu izdelku kljub ugodni ceni in dobri kvaliteti želeži, da bi se domač izdelak še bolj zaščutil in forsiiral.

Zbornični delegat g. dr. Pretnar je pozdravil zborovanje ter v lepem nagovoru očrtal gospodarski položaj, osobito z ozirom na kovaško stroko. Dotalnik se je tudi javnih bremen in socialnih dajatev ter končno na prošnjo zadružnega načelnika podal poročilo o novem obrtnem zakonu. Izvajanjem so navzoči sledili z velikim zanimanjem ter nato posegli v živahno debato. Na predlog načelnika g. Franja Verzela so navzoči zavzeli stališče, da mora tudi za bodoče veljati za podkovsko kovaštvo pogoj, da mora pomočnik obiskovati šestmesečni podkovski tečaj in da naj se mojstrska preizkušnja zveže s podkovskim izpitom. Stavila se je zahtevo, da se v preizkuševalno komisijo pritegnejo izkušeni mojstri podkovači.

Načelnik g. Franjo Verzel je poročal o skupnih in ločenih zbornicah. Po njegovih izvajanjih so navzoči soglasno sklenili, da ne puste, da bi se razbila sedanja skupna zbornica, ki je pokazala vedno polno razumevanje za obrtniške težnje in je po svojih močeh tudi vedno podpirala kovaško obrt. Soglasno se je sklenilo, da se obsoja agitacija za ločene zbornice in da se kovaško obrtništvo mariborskega okoliša odločno izreka za skupne zbornice. Ta sklep je tem važnejši, ker so navzoči glasovali brez kakršnegakoli upliva in delegat zbornice v to vprašanje sploh ni posegel niti z besedo.

Pri raznoterostih so se sprejele na predlog zadružnega načelnika g. Franja Verzela resolucije, ki zahtevajo, da se za kovaške obrtnike zniža odstotek pridobitinskega davka na 4% in ukine dopolnilni davek, da se za obrtnike, osobito podeželske, ki tudi kmetujejo, ukine zgradarina in končno, da se socialno zavarovanje reorganizira v zmyslu avtonomije okrožnih uradov.

družba ni prevzela blaga na podlagi starih cen in pogojev.

PID bo plačala pšenico, ki jo bo prevzela od 1. aprila dalje, najmanj 50 odstotkov v gotovini, za ostanek pa ima pravico izdati bone z določenim plačilnim rokom. Vsi izdani boni morajo biti plačani najkasneje do 31. decembra. Boni, ki jih bo izdajala PID za nakup pšenice, se bodo prevzemali tudi za plačilo neposrednih davkov do konca leta 1932, ne glede na izplačilni rok ki je na bonu naveden.

Plačilne obveze za že poprej prevzete količine pšenice bo PID likvidirala v čim krajšem času, najkasneje pa do 31. decembra.

Kupljeno pšenico bo PID prodajala v inozemstvo po najboljši ceni in po najboljših pogojih, ki jih bo mogla dobiti v trenutku, ko se kupčija sklene. Družba bo kupljeno pšenico lahko prodajala tudi v državi.

Vsi mlini z več ko dvema mliniskima kamnoma so dolžni ne glede na to, ali obratujejo ali ne, poslati delegatu ministrstva za trgovino in industrijo pri Privilegirani izvozni družbi prijavo o ureditvi svojih mlinov. Delegat bo poslal sreskim načelstvom seznam prijavljenih mlinov s področja pristojnega načelstva z vsemi potrebnimi podatki. Sreski načelnik bo podatke pregledal in vodil evidenco, ali so vsi mlini iz njegovega sreza prijavljeni, ter pazil tudi na vse izpremembe glede ureditve poslovanja mlinov in njihove kapacitete o ustanovitvi novih podjetij in o prenehanju obrata že obstoječih mlinov.

Na podlagi prijav, poslanih po okrožnici z dne 31. marca, je vsak mlin, ki bi hotel ustaviti delo, dolžan o tem obvestiti do 12. aprila v priporočenem pismu ministrstvo za trgovino in industrijo. V tem primeru bo ministrstvo odredilo, da se mlin uradno zapre. Mlini, ki take prijave ne bi poslali, bodo morali plačati mlinski pavšal do 30. junija.

Delegat ministrstva za trgovino in industrijo bo razvrstil mlince ter vsakemu posebej določil po njegovi kapaciteti mesečni pavšal. Mlinski mesečni pavšal se mora plačati vnaprej, in sicer prva polovica vsakega prvega v mesecu, druga polovica pa 16. v mesecu. Mlinski pavšal so dolžni plačati vsi mlinci, ki meljejo kakršnekoli vrste žitaric in ki imajo svoje mlince tako urejene, da v njih lahko čistijo in sortirajo moko, ali pa se bavijo z žitno trgovino oziroma s prodajo moke.

Pavšal so dolžni plačati tudi tista podjetja, ki presejajo, čistijo in sortirajo moko iz kmetijskih mlinov. Obveza plačila ne preneha niti z začasno niti z delno ukinitvijo obrata, razen tedaj, kadar gre za višjo silo, ki izključuje možnost obrata mlina

za nad mesec dni. Vsak primer ukinitve obrata so mlinci dolžni v roku 48 ur prijaviti oblasti, ki bo o tem takoj obvestila delegata ministrstva za trgovino in industrijo pri PID. Prav tako se mora prijaviti tudi zopetni začetek dela, ko so prenehale ovire zaradi višje sile.

Delegat bo na podlagi take prijave odredil pregled, ministrstvo za trgovino in industrijo pa lahko oprosti mlin od nadaljnjega plačevanja pavšala. Če se stroji začasno pokvarijo ali sicer naprave začasno ne morejo funkcionirati, se to smatra za višjo silo.

Pavšal za mesec april je tale: od 10 do 50 q 2000, do 50 q 4000, do 75 q 6000, do 100 q 10.000, do 150 q 14.000, do 200 q 18.000, do 250 q 23.000, do 300 q 28.000, do 350 q 31.000, do 400 q 34.000, do 450 q 36.000, do 500 q 38.000, do 600 q 46.000, do 700 q 52.000, do 800 q 61.000, do 1000 q 76.000.

Gornji pavšal so mlinci dolžni plačati za mesec april najkasneje do 16. t. m. po skupini, v katero spadajo. Za meseca maj in junij se bo višina pavšala razglasila do 25. aprila.

Elektrifikacijski problem v Dravski banovini

(Nadaljevanje).

Predavanje prof. dr. techn. Milana Vidmarja v društvu »Merkur«, 10. marca 1932.

Javni elektrifikator mora nadalje računati s tem, da tudi v kranjskem delu banovine elektrifikacija nima bogve kako obsežnih nalag. Mesta so za silo preskrbljena. Res je, da je ljubljanska elektrarna že zopet premajhna. Res je, da so večji kraji po Notranjskem in Dolenjskem brez elektrike. Res pa je tudi, da se je naša industrija po večini že preskrbela s potrebno električno energijo. Veliki odjemalci nikjer ne čakajo novega elektrifikatorja.

V bližini Ljubljane so Združene papirnice na Fužinah zgradile ob ljubljanski hidroelektrični centralo za 3000 KS. Ta centrala jim daje potrebno ceneno energijo. Papirnice bi pač rade zgradile tudi večjo centralo v Medvodah. Po nepotrebnem pošiljajo vsako leto težke milijone za lesovino v inozemstvo. Same bi lahko s ceneno električno energijo izdelovale lesovino. Iz Velenj energija zaradi previsoke cene za to fabrikacijo ne prihaja v poštev. Kljub temu papirnice niso dobile dovoljenja za zgradbo hidrocentrale v Medvodah.

Kranjska industrijska družba si je v zadnjih letih zgradila lastno veliko elektrarno. Tudi to podjetje ne bo jemalo energije iz omrežja Kranjskih deželnih elektraren. Pivovarna »Union« ima kalorično centralo, producira tedaj potrebno obratno energijo navidez razmeroma drago. Pa vendar tudi pivovarna ne more drugače, nego obratovati z lastno elektrarno. Za svojo fabrikacijo potrebuje namreč obilo pare in to paro ji parni stroji oddajajo takorekoč zastonj.

Tekstilna industrija v Kranju je preskrbljena. Industrija v Trzinu je preskrbljena.

Po vsem tem potrebuje kranjski del naše banovine samo še energijo za privatno porabo, predvsem za luč. Tudi za poljedelske motorje in za motorje obrtnikov. Toda ta konzum je razmeroma minimalen. Daleč smo še od razmer, ki vladajo v Nemčiji, kjer privatnik na deželi konsumira na leto 30 kilovatnih ur. Če bi bilo treba preskrbeti pol milijona prebivalcev v kranjskem delu banovine z domačo električno energijo, bi bilo treba producirati zanje kvečjemu 15 milijonov kilovatnih ur, v resnici pa najbrž komaj 10 milijonov.

Jasno je po vsem tem, da ne potrebujemo nobenih novih elektraren. Za dolgo vrsto let ne. Pač pa potrebujemo električno omrežje. Nadalje potrebujemo organizacijo naših elektraren. Potrebni smo institucije, ki bi skrbela za razdeljevanje električne energije po krajih, ki so je potrebni. To so naši prvi elektrifikacijski problemi.

Proti koncu leta 1928 so Kranjske deželne elektrarne z novo energijo začele z elektrifikacijskim delom. Nadaljevati niso mogle po projektu nekdanjega Kranjskega deželnega odbora iz preprostega razloga, ker se je po presledku 15 let v deželi vse temeljito izpremenilo. Nova ideja jih je vodila.

Omenil sem že, da je naša, sicer siromašna Slovenija izredno bogata naravnih virov energije. Sava in Drava nam dajeta in nudita izdatne vodne sile. Veliki premogovniki v Hrastniku, Trbovljah, Račhenburgu in Kočevju lahko

producirajo energijo s premogovnimi odpadki, ki bi sicer ostali neizkoriščeni.

V Sloveniji pa imamo tudi še premogovnik, ki producira manj vreden premog, lignit, premogovnik, ki je v državnih rokah. Ta rjav premog ne prinaša dobro mehničnega transporta po železnici, da je pa lahko električni centrali svojo energijo, ki se na ta način lahko poslužuje električnega transporta. Skoda bi bilo za velenjski premog, če bi ga ne izkoriščali za naše gospodarstvo.

Tako nekoliko so pravilno kalkulirali nasledniki Kranjskega deželnega odbora. Prav gotovo pa so mislili še na dve stvari. Prvič na to, da je v zadnjih dveh desetletjih parna tehnika izredno napredovala, tako, da kalorične naprave danes z velikim uspehom konkurirajo vodnim napravam. Drugič pa na to, da bi vodne naprave ob Savi nikdar ne bile popolnoma samostojne, ker je Sava preveč nestalna.

Presenetljivo naglo je projektu sledila izvršitev. Daljnovod, ki naj bi Velenje združil z elektrarno na Završnici, je že postavljen. Zašel je pač nekoliko od smeri, ker je krenil naravnost proti Ljubljani. Na Črnučah končuje v veliki transformatorski postaji, ki že premore 2000 Kw.

Zakaj je šel daljnovod proti Ljubljani? Zakaj ne direktno na Gorenjsko? Samo zato, ker so Kranjske deželne elektrarne mislile tudi na Dolenjsko in Notranjsko?

Če še enkrat pomislimo na razvoj elektrifikacije v banovini, o katerem sem pravkar govoril, bomo razumeli vse to. Daljnovod je predvsem obrnil hrbet štajerskemu delu banovine, ker tam že gospodari elektrarna Fala s svojimi omrežji. Daljnovod ni krenil naravnost proti Završnici, ker kalorična rezerva za to elektrarno še ni absolutno potrebna. Daljnovod je bil vendar zgrajen za konzumente. Konzumentov pa prav za prav ni, razen po deželi, po vaseh in trgih, na Notranjskem in Dolenjskem. Proti Notranjski in Dolenjski se je zaradi tega obrnil velenjski daljnovod.

Neka tragika nove deželne elektrifikacijske akcije leži nedvomno v tem, da ji je usoda ugrabila 15 dragocenih let. V tem kratkem razdobju je bila elektrifikacija brez sodelovanja Kranjskih deželnih elektraren v velikem obsegu že dovršena. Velenjski daljnovod je tedaj prišel prepozno, pa vendarle prekmalu. Prepozno, ker je zamudil poglavitarne konzumente in prekmalu, ker ni počakal, da mu nastanejo moči.

(Dalje prihodnjič.)

Zborovanje Zanatske banke

3. aprila dopoldne se je vršil v dvorani nabavljalnih zadrug 6. redni občni zbor delničarjev Zanatske banke. Predsednik upravnega sveta in obenem predsednik zborovanja g. Milan Stojanović je poslal najprej pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju, nakar je bila otvorjena razprava o poročilu. Prvi govornik je bil g. Stojan Petković, ki je očital upravi, da je povečala režijo in zahteva, da se ukinita podružnici v Ljubljani in v Sarajevu, ki sta se pokazali kot nerentabilni, ker sta izkazali izgubo prv od 400.000, druga pa 200.000 Din. Na to

trditev je odgovoril g. Stojanović, da se je situacija zboljšala in da se že v prvem tromesečju t. l. pokaže v teh dveh podružnicah bruto dohodek 238.000 Din, tako da se ni bati, da bi se izgube ponovile. Naslednji govorniki so kritizirali, da je bilo v banki zelo malo hranilnih vlog, kar je znak, da obrtniki sami nimajo zaupanja v svojo banko. Dalje se je zahtevalo, da se prekine s individualnimi krediti in naj bo uprava odgovorna za izgube z obligatornimi menicami. Tudi se je poudarjalo, da je režija prevelika in da naj banka deluje z obrtnimi zadrugami. Predsednik g. Stojanović je odgovoril na vse očitke in plediral za decentralizacijo banke, da bi prišla v bližji stik z oddaljenimi obrtniki.

Po debati je bil izvoljen novi osrednji odbor s starim predsednikom in člani iz Beograda in notranjosti države.

*

(Za danes smo se omejili le na gornje prvo uradno poročilo h kateremu bomo pa zavzeli svoje posebno stališče v prihodnji številki).

Mlinarji morajo napraviti prijavo

V smislu čl. 5 zakona o prometu s pšenico z dne 31. marca 1932 je minister za trgovino in industrijo predpisal:

1. vsi mlinci z več kot 2 paroma mlinskih kamnov so dolžni, ne glede na to, ali so v obratu ali ne, da predložijo delegatu ministrstva za trgovino in industrijo pri privilegirani izvozni družbi prijavo o ureditvi mlina. V tej prijavi se morajo navesti: a) število mlinskih kamnov in njih premer, b) število in dolgot valjev, posebej dvojnih in posebej enojnih, c) pogonsko silo, ki z njo mlin razpolaga, in d) kapaciteta mletve pri polnem pogonu. Pod kapaciteto, ki jo je treba prijaviti, se razume največja zmogljivost vseh mlinskih naprav, če obratujejo s polno pogonsko silo 24 ur.

2. Delegat ministrstva za trgovino in industrijo pri Privilegirani izvozni družbi se bo preprical o točnosti sprejetih prijav preko strokovnih organov. Z mlinci, ki ne bi poslali delegatu ministrstva za trgovino in industrijo predpisane prijave ali pa če bi predložili krive ali netočne podatke, se bo ravnalo na podlagi določil čl. 7 zakona.

Občinske oblasti so dolžne prijaviti delegatu min. trg. in ind. pri Priv. izv. družbi vsa nova mlinska podjetja, ki bi se ustanovila po uveljavitvi tega zakona, in vsako izpremembo, ki bi nastopila za trajanja tega režima glede izpremembe tehnične kapacitete mlina z montiranjem novih ali preureditvijo starih instalacij.

Kaj je novega?

Odobreni banovinski proračuni. Banovinski proračuni za l. 1932—33 so odobreni in znašajo 844.1 milj. v primeri s sedanjimi 1015.2 milj. Din. Predložena je bila vsota 1117.3 milj., pa je bila zmanjšana: savska od 235.9 na 200.5 milj., vrbaska od 53.9 na 36.4, drinska od 107.8 na 87.2, donavska od 179.8 na 87.2, zetska od 66.6 na 58.2, moravska od 66.3 na 49.3, primorska od 73.1 na 43.1 milj., proračun dravske banovine je bil znižan od 170.5 na 147.5 milj. Doklade na neposredne davke so naslednje: dravska 35% (cestarska 25, zdravstvena 10%), savska 23% (zdravstvena 8), vrbaska 25, drinska 20% (cestarska 5), donavska 15, zetska 25, moravska 20 in primorska 25%.

Za znižanje najemnin. Okrožni načelnik v Kranju g. dr. Ogrin je razposlal pretekli teden vsem hišnim posestnikom okrožnico radi znižanja stanovanjskih najemnin. G. načelnik navaja v svoji okrožnici previsoke najemnine, ki niso v skladu z današnjimi razmerami, ko so padle cene življenjskih potrebščin ter se znižujejo plače državnih in privatnih nameščencev ter delavcev. Okrožnica poziva posestnike k prostovoljni reviziji najemnin za stanovanja in lokale, še preden poseže vmes država. Znižanje naj bi znašalo do 30%.

Porast hranilnih vlog pri Poštni hranilnici. Hranilne vloge pri poštni hranilnici Jugoslavije so v februarju narasle na 368.7 mil. dinarjev, čekovne vloge pa na 857 mil. dinarjev.

Dolžina železnice v Jugoslaviji. Železnice v Jugoslaviji je bilo na koncu preteklega leta 10.435 km, od teh 9482 km v državnem in 953 km v zasebnem obratu. Od l. 1922 dalje je bilo na novo zgrajenih 1639 km železnice.

† Ivan Jelačin st.

Naše gospodarske kroge je iznenadila žalostna vest, da je po kratkem bolehanju umrl v zdravilišču »Lassnitzhöhe« pri Grazu mož, ki je skozi dolga desetletja stal v ospredju našega trgovskega življenja, ki je s svojim kremenim značajem neomajeno šel skozi vse težke borbe naše nacionalne trgovine — oče veleuglednega predsednika naše Zbornice za TOI — g. Ivan Jelačin starejši. Pokojni je bil rojen l. 1866 kot sin posestnika v Senožcah. Trgovine se je izučil pri vodilni slovenski tvrdki v Trstu. Čim se je izučil in nekoliko let praktično izpopolnjeval, se je l. 1888. osamosvojil in osnoval tvrdko, ki se je kmalu močno razširila in zaslovela kot ena prvih slovenskih trgovin. Tudi v stanovskih organizacijah je bil blagi pokojnik izredno delaven. Posebna ljubezen ga je oklepala trgovskega društva »Merkur«, ki je imelo v dobi našega nacionalnega prebujenja zelo težko vlogo. Ena njegovih največjih zaslug, s katero si je postavil živ spomenik, pa je »Trgovski dom«, za katerega je dal prvi pobudo in poskrbel tudi za gmotno podlago.

Bodi ohranjen pokojniku trajen spomin — preostalim pa naše iskreno sožalje!

O naših vsakdanjih težavah

Pravimo, da je kriza. Za obrtnike so danes slabi časi. Tako težkih še ni bilo. Dan za dnem čitamo v časopisih o velikih pomanjstvih. Rušijo se velepodjetja. Velike tvornice ustavljajo obratovanje. To so težki časi. Vendar se jim mora vsak obrtnik prilagoditi.

Vsi živimo v velikih poslovnih težavah. Na vse strani se oziramo po pomoči. Na vse strani hodimo posredovat. Toda izgleda, da si bomo morali res sami pomagati.

To bo tudi najbolj držalo. Danes, ko gleda vsak za svoj obstoj, bomo kaj težko našli človeka, ki se bo poleg svojih, zavzemal še za naše težave. To bomo imeli, kar si bomo sami ustvarili. Zato nam ne sme upasti pogum. Z dvignjeno glavo moramo stopiti na plan. Ozreti se moramo, potem pa krepko zagrabiti za delo. Krog in krog sebe vidimo, kako se ne sme delati. Zakaj bi tudi mi tako delali? Mar ni nikogar, ki bi nam povedal, kako se dela bolj s pridom, na kakšen način se doseže večji uspehi?

Največja potreba sedanjega časa je volja človeka, da se bori zoper težave in malodušnost. Še nikdar ni bilo toliko tega na svetu kakor danes. Deset in več vrst težav imamo. Predvsem pomanjkanje denarja, potem pomanjkanje znanja in prilagodljivosti. Ljudje nas ovirajo, prav tako trgovske prilike. Konkurenca je marljivejša od nas in izkorišča našo malodušnost, osebno nesposobnost, družinske sitnosti, slabo zdravje in pozabljivost.

Vse te težave pa se dajo bolj ali manj premagati. Herbert N. Casson je napisal knjigo »Kako premagamo poslovne težave«. Ta knjiga pa se ne bavi s težavami kakor je n. pr. nezmožno obdavčenje, tuja carina ali oboroževanje, ker posameznik nima moči, da bi jih premagal.

Peča se samo s tistimi osebnimi težavami, za katere ni treba zakonodaje ali mednarodnega sodelovanja.

Po mislih H. N. Cassonovih to ni knjiga vsakdanjosti. Ne pravi samo: »Volja premaga vse težave«, potem pa pusti vse skupaj na miru.

Pot kaže, kaj naj se ukrene. Knjiga je kažipot, ne molitvenik. Pisana je za ljudi, ki ne znajo premagati svojih poslovnih težav.

Vsebinska te knjige, mimo tega pa poštena količina poguma, delavnosti in vztrajnosti bo pomagala vsakomur skozi težave, ki ga tarejo.

Knjiga je pobuda, ki kaže pota in sredstva. Ako se dobi trgovec, ki jo prebere, potem pa sede in nič ne stori, takemu človeku ni mogoče pomagati. Eden je izmed nepokopanih mrtvih.

Izkušeni in praktični obrtniki bodo dobili v tej knjigi smernice, kako lahko dvignejo svoj promet, kako premagajo poslovne težave, kako zvišajo svoj dobiček in zmanjšajo izgubo. Sreča in pogoj uspeha vsakega človeka je njegova sposobnost. Sposobnost pa je odvisna od idej, od vzpodbude, od znanja in od razuma.

Vsega tega dosti bo našel obrtnik v knjigi »Kako premagamo poslovne težave«, ki jo je izdala v slovensčini uprava revije za trgovsko znanost »Uspeha«. Knjiga stane v platno vezana 62 Din, broširana 50 Din, naročniki pa dobe vseh pet knjig (tri še izidejo v kratkem), dalje ves letnik revije »Uspeha« in družinskega lista »Priatelj« za mesečno naročnino 20 oziroma 25 Din, če so knjige vezane v platno. Vse skupaj se naroča v omenjeni upravi v Ljubljani, Dalmatinova 10-I.

Obrtniki!

Važno za Vas je, da veste, da so

Obročne ugodnosti! Cene nizke!

DÜRKOPP šivalni stroji

kakor: FLAŠTEP, CILINDER, LEVOROČNI i. t. d., svetovno priznani najboljši
Zato si pred nakupom oglejte mojo tovarniško zalogo

Ludv. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

Večletno
tovarniško jamstvo!

Velesjemi in razstave

XIII. sejem v Bruslju se vrši od 6. do 20. t. m. Na podlagi legitimacije, ki jo izdaja belgijski konzulat v Ljubljani, dobi vsak obiskovalec brezplačni belgijski vizum, ima brezplačen vstop v vse velesjemske prostore in je deležen raznih popustov na železnicah in zračnih linijah.

Velesjem v Milanu bo od 12. do 17. t. m. Ta je po številu že 18. mednarodni vzorčni velesjem, katerega se uradno udeleži tudi naša država. Vzorci predmetov našega gospodarstva bodo razstavljeni v našem paviljonu, ki je bil že lani zgrajen v ta namen.

Zagrebski velesjem. Vršil se bo v času od 23. aprila do 2. maja t. l. Dovoljen je z legitimacijo polovični popust na državnih železnicah vsem obiskovalcem.

Vinska razstava in vinski sejem v Šmarju pri Jelšah. Dne 1., 2. in 3. maja t. l. bo v Šmarju pri Jelšah velika vinska razstava in vinski sejem, katero priredi okr. kmet. odbor v prostorih hotela g. I. Habjana. Razstavili bodo svojo žlahtno kapljico najboljši vinogradniki okrajev Kozje, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Zastopana bodo predvsem vina iz Virštanja, Bučke gorce, Roginske gorce in Drevenika, ki so že daleč znana po svoji odlični kavosti. Razen vina vseh vrst bo razstavljena tudi droženka in tropinovka. Razstavljene bodo tudi škropilnice in druge razne vinarske in sadjarske potrebščine, med temi tudi najnovejši tip škropilnice, izum tukajšnjega rojaka. Vsa pojasnila daje brezplačno okr. kmetijski referent v Šmarju pri Jelšah.

XII. mednarodni vzorčni velesjem v Ljubljani se vrši od 4.—13. junija t. l. Glavna naloga velesjema je, da domači proizvodnji pomore do afirmacije. Velesjem bo privabil najširšo publiko, da ji pokaže, kaj vse izdeluje naša industrija in obrt, in da jo na ta način priuči, da kjer le mogoče kupuje domače izdelke. V tem cilju je potrebno, da na velesjemu sodelujeta celokupna naša industrija in obrt. Po dosedanjih prijavah sodeč bo udeležba zelo močna.

Razno

Rokodelska banka v Bolgariji. V Bolgariji snujejo ustanovitev nove državne banke, v kateri naj bodo združeni vsi denarni zavodi, ki so se doslej pečali s kreditiranjem rokodelcev. Osnovna glavna banka bo znašala 200 milijonov levov.

Nazadovanje obrta v Banatu. Lani je izdala zbornica za TOI v Velikem Bečkerek 1274 obrtnih dovoljenj proti 1702 v letu 1930. Zbornica zahteva zvišanje minimalne poravnalne kvote na 60 odstotkov.

Izvoz vina iz Jugoslavije. Januarski izkaz o izvozu vina iz Jugoslavije navaja 19.870 hl v vrednosti 3.900.000 Din, to je 1850 hl več, a 3.100.000 Din manj kot v janskem januarju. Od 1700 vagonov skupnega izvoza v letu 1931 jih je bilo 1300 iz Dunavske banovine.

OUZD v marcu 1932

Tekom meseca marca 1932 se je gospodarska kriza znatno poostriala. Padec zavarovanih delavcev napram letu 1931 se je stalno povečeval, kakor tudi padec napram letu 1930.

Datum	Padec zavarovanih delavcev napram letu	
	1930	1931
1. III.	— 16.733	— 11.876
5. III.	— 17.178	— 12.761
10. III.	— 17.786	— 13.188
15. III.	— 19.356	— 13.242
20. III.	— 20.207	— 13.649
25. III.	— 20.869	— 14.204
30. III.	— 22.690	— 15.807

V prvi polovici februarja 1932 je padlo članstvo OUZD-a pod stalež leta 1927, koncem marca 1932 pa že pod stalež leta 1926. Gospodarska delavnost je torej nazadovala že za več kot polnih 6 let. Posebnost zadnje poostritve gospodarske krize je zmanjšanje odstotka reduciranih ženskih delavcev, kar ima svoj vzrok v popolni ustavitvi posameznih obratov mesto omejitve obratovanja, katera ima za posledico odpuščanje boljše plačanih

delavcev z nadomestitvijo cenene delavne moči.

Zdravstvene razmere članstva so bile v marcu 1932 znatno povoljnejše zlasti pri ženskah. Status bolnikov se je zmanjšal za 534 članov in odstotek je padel za 0.22 % na 2.52 %.

Povprečna dnevna zavarovana mezda (katera odgovarja približno povprečnemu dnevnu delavskemu zaslužku) je padla v marcu za Din 1.30. V prejšnjem mesecu je znašal padec samo Din 1.15. Delavske plače so torej padle precej nad 5% tudi ako abstrahiramo dejstvo, da delodajalci vedno pravilneje prijavljajo.

Celokupna dnevna zavarovana mezda je nazadovala za Din 446.019.60. To pomeni, da je delavstvo zavarovano pri OUZD-u izgubilo radi odpustov in krajšanja plač dnevno nad pol milijona dinarjev ali mesečno ca. 13 milijonov. Dohodki OUZD-a (bolniški prispevki) so se radi tega kljub povišanju tarifa od 6 % na 6.5 % znižali dnevno za skoraj Din 15.000 ali mesečno nad Din 400.000. Brez povišanja prispevnega tarifa bi bil primanjkljaj skoraj še enkrat tako velik.

IZKAZ

najvažnejših statističnih podatkov za mesec marec 1932.

Povprečnina	moških	ženskih	skupaj
članov	44.724 — 11.169	28.357 — 2.453	73.081 — 13.622
bolnikov	1.037 — 294	804 — 240	1.841 — 534
odstotek bolnikov %	2.32 — 0.06	2.84 — 0.55	2.52 — 0.22
povprečna dnevna zavarovana mezda Din	27.65 — 1.30	19.46 — 0.54	24.47 — 1.30
celokupna dnevna zavarovana mezda Din	1.236.765.20 — 381.355.20	551.708.80 — 64.664.40	1.788.474.— — 446.019.60

Spodnje debelejšje številke pomenijo prirast »+« oziroma padec »—« od lanskega leta t. j. od marca 1931.

Bakrene, medene in aluminijaste predmete

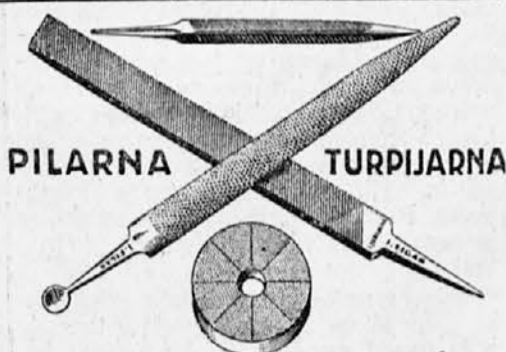

za obrt in gospodarstvo izdeluje solidno in po zmernih cenah

JOSIP OTOREPEC

Ljubljana, Za Gradom štev. 9
(ob koncu Streliške ulice).

IVAN FIGAR
LJUBLJANA

Gospodarska cesta
Vošnjakova ulica 6
v bližini restavracije „Novi svet“

Zaloga,

izdelovanje in popravilo vsakovrstnih pil (turpija) in rašpel. Delo se izvršuje strokovno po najnižjih cenah.

Pri večjem naročilu primeren popust.

Plačam enostransko tovarnino.

Dobave in licitacije

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 11. aprila t. l. ponudbe glede dobave 3000 kg cilindrskega in 2000 kg mineralnega olja.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 11. aprila t. l. ponudbe glede dobave 50 komadov lopat in 12 komadov žag za polnojarmenike; do 18. aprila t. l. pa glede dobave 1 dimnika za ekshaustor.

Prodaja. Dne 27. aprila t. l. se bo vršila pri Upravi I. odeljka Zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu licitacija glede prodaje odpadkov od platna, sukna, usnja, vreč in pločevine.

Prodaja lesa. Direkcija šum kr. Jugoslavije v Ljubljani sprejema do 18. aprila t. l. ponudbe glede prodaje lesa.

Dobava drv. Dne 9. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave 9020 m³ drv.

Licitacija glede prodaje lesa, ki je bila razpisana pri Direkciji šum kr. Jugoslavije v Ljubljani za dan 6. aprila t. l., se bo vršila dne 20. aprila t. l.

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. aprila 1932 ponudbe glede dobave 10.000 kg kovaškega in plinskega koks-a. — Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1950 kg mila, glede dobave obločnic, šip in cevč, ter glede dobave 200 škatele vazelina.

Stalna vojna bolnica Zetske divizijske oblasti na Cetinju sprejema ponudbe glede dobave usnja, železnih podkovic, žeblicev in sukanca.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg kristalnega sladkorja.

Dne 14. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi osječke divizijske oblasti v Osijeku licitacija glede dobave 23.330 kg petroleja.

Dobava mesa. Dne 6. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 11. aprila do 30. septembra 1932.

Oddaja zakupa restavracije na postaji Ustiprač-Goraždi se bo vršila potom ofertne licitacije dne 28. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu.

Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. aprila t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg šamotne malte, 1900 komadov kaučuk zagostk, 150 m cevi za acetilensko razsvetljavo in 6 komadov vodnih cevi.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. aprila t. l. ponudbe glede dobave 500 kg plinskega olja in 500 kg olja za Diesljev motor.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20.400 kg moke. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam